

Název: Manuál pro vedoucí pracovníky škol

Realizátor: Sykora Swiss Consulting CZ, s.r.o.
Projekt: Škola jako úřad | reg. č. CZ.1.07/1.3.49/02.0015

ŠKOLA JAKO ÚŘAD

4. Přestup žáka na jinou školu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

4.1 Úvod

Přestup žáka do jiné školy patří k jevům, které se ve školách běžně vyskytují. Mnohé rodiny se dostávají do takových životních situací, které vyplývají z nutnosti přestěhování (ať již v rámci republiky či zahraničí), z problémů dítěte ve stávající škole a dalších. S tím je úzce spjata změna školy, což je pro dítě v jeho životě velmi zásadní změna, nesoucí s sebou možné negativní, ale i pozitivní důsledky.

S přestupem žáků do jiné školy se pojí řada úkonů, které je třeba dodržet ze strany samotné školy i zákonných zástupců. V následujících kapitolách se pokusíme objasnit konkrétní postupy, vč. příkladů z praxe, nejčastějších a nejdůležitějších otázek apod.

4.2 Teoretické vymezení

V rámci teoretického vymezení je nutno uvést, že pojmy, uvedené v následujícím slovníčku, jsou zakotveny především v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4.2.1 Slovníček pojmů

Dítě/žák/student se speciálními vzdělávacími potřebami – osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním - ust. § 16 odst. 1 školského zákona.

Dítě/žák/student se zdravotním postižením – osoba s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami, autismem a vývojovými poruchami učení nebo chování - ust. § 16 odst. 2 školského zákona.

Dítě/žák/student se zdravotním znevýhodněním – osoba se zdravotním oslabením, dlouhodobě nemocná, s lehčími zdravotními poruchami učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání - ust. § 16 odst. 3 školského zákona.

Dítě/žák/student se sociálním znevýhodněním – osoba, která:

- žije v rodinném prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, je ohrožená sociálně patologickými jevy,
- má nařízenou ústavní výchovu nebo uloženu ochrannou výchovu,
- má postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území ČR podle zvláštního právního předpisu (Zákon o azylu č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) - ust. § 16 odst. 4 školského zákona.

Informovaný souhlas - (někdy též poučený souhlas) je formou informovaného rozhodnutí, kterým daná osoba vyjadřuje souhlas s určitou skutečností, respektive s provedením určitého úkonu. V písemné podobě osoba deklaruje, že byla informována o svých právech a povinnostech, seznámena s obsahem skutečnosti a možnými negativními dopady a rozumí jim.

Spádová škola - základní škola, jejímž zřizovatelem je obec nebo svazek obcí (jenž tak plní své zákonné povinnosti dle ustanovení § 178 školského zákona), se sídlem, v němž je žák hlášen k trvalému pobytu.

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Zahraniční škola na území ČR – „...v zahraniční škole uskutečňující na území České republiky vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, zřízené na území České republiky cizím státem, právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky nebo cizím státním občanem, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení a z důvodu uplatnění obsahu zahraničního vzdělávacího programu ani o zápis do rejstříku škol a školských zařízení nežádá, v níž ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky v příslušném školním roce.“¹

Žák dlouhodobě selhávající ve vzdělávacím procesu – jasná definice tohoto pojmu neexistuje, ale obecně se dá říci, že jde o žáky s mentálním postižením a ostatní žáky, kteří selhávají ve vzdělávání po delší čas i přes veškerá přijatá opatření (např. opakovaný odklad školní docházky, individuální vzdělávací plán ani po četných úpravách nevede ke zvládnutí klíčových kompetencí, opakování ročníku apod.).

4.2.2 Legislativní vymezení

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů – **pozor, od 1. ledna 2015 aktualizace**
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů – **pozor, od 1. ledna 2015 aktualizace**
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Pokyn MŠMT 21836/2000-11 ke vzdělávání cizinců v základních školách, středních školách a vyšších odborných školách, včetně speciálních škol, v České republice

4.3 Jak postupovat, na co si dát pozor

4.3.1 Přestup žáka do jiné školy

V průběhu základního vzdělávání se žákovi umožňuje přestup z jedné základní školy do jiné, a to z nejrůznějších důvodů, které mohou v jeho životě nastat. O tomto jeho právu rozhoduje škola zastoupená ředitelem školy, do níž žák přechází. Právní úprava je uvedena v ust. § 49 odst. 1 školského zákona, které praví: „O přestupu žáka základní školy do jiné základní školy rozhoduje na základě žádosti zákonného zástupce žáka ředitel školy, do které se žák hlásí. Pokud ředitel školy rozhodne, že žádosti o přestup vyhoví, informuje o této skutečnosti bez zbytečného odkladu ředitele školy, z níž žák přestupuje. Ředitel školy, z níž žák přestupuje, zašle do pěti pracovních dnů poté, co se dozvěděl o přijetí žáka do jiné školy, řediteli této školy kopii dokumentace žáka ze školní matriky.“²

1 § 38 odst. 1 písm. c) školského zákona
2 § 49 odst. 1 školského zákona

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Ústecký kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Z právního hlediska je nutno uvést, že základním předpokladem přestupu žáka z jedné základní školy do druhé je podstatná skutečnost, že v době rozhodování **je žákem konkrétní základní školy a projeví vůli stát se žákem jiné základní školy**. Pokud se jedná o nesvéprávního jedince, projev vůle je prezentován prostřednictvím zákonného zástupce. Na tomto místě je nutno zdůraznit, že **přestup není možný, pokud žák není v době předmětného rozhodování žákem základní školy**, ale například žákem víceletého gymnázia (blíže viz vysvětlení níže).

O přestupu z jedné základní školy do jiné je rozhodováno základní školou zastoupenou ředitelem školy, do které se žák hlásí. Děje se tak v souladu s ust. § 165 odst. 2 písm. e), ust. § 49 odst. 1 a ust. § 183 odst. 1 školského zákona a v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o **správní řízení** zahajované dle ust. § 44 odst. 1 správního řádu na žádost žáka zastoupeného zákonným zástupcem. Z toho plyne, že řízení o přestupu žáka z jedné základní školy do druhé nelze zahájit z podnětu ředitele jedné či druhé inkriminované základní školy, tedy z moci úřední, ve smyslu ust. § 46 odst. 1 správního řádu.

Žádost o přestup z jedné základní školy do druhé je podáním, které musí mít náležitosti uvedené v ust. § 37 odst. 2 správního řádu. Podává ji zákonný zástupce žáka řediteli té základní školy, do které chce žák přestoupit.

Je nutno zdůraznit, že na přestup žáka z jedné základní školy do jiné není výslovný právní nárok. Pouze je nezbytné zdůraznit, že **v případě spádové školy by měl její ředitel zohlednit trvalé bydliště nově příchozího žáka.**

Ředitel základní školy, kterou žák zatím navštěvuje, není oprávněn do samotného rozhodování o přestupu žáka do jiné základní školy nijak zasahovat. Ředitel nové základní školy má v dané souvislosti pouze povinnost ředitele této základní školy informovat o tom, že žádosti zákonného zástupce žáka o přestup vyhověl, a to bez zbytečného odkladu. Ředitel stávající základní školy tedy vezme danou skutečnost na vědomí a zároveň mu vzniká **zákonná povinnost do 5 pracovních dnů** poté, co byl ředitelem nové základní školy informován, **zaslat řediteli této školy kopii dokumentace žáka ze školní matriky**. Ve školském zákoně je výslovně zákonně zakotvena povinnost ředitele stávající základní školy zaslat kopii dokumentace žáka ze školní matriky, což je nezbytné s ohledem na právní úpravu ochrany osobních údajů. Pokud by možnost a zároveň povinnost ředitele stávající základní školy tyto osobní údaje žáka řediteli nové základní školy poskytnout nebyla stanovena přímo školským zákonem, mohl by tak ředitel stávající základní školy učinit pouze se souhlasem zákonného zástupce žáka ve smyslu ust. § 5 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Je nutné zdůraznit, že řediteli nové základní školy je **zasílána pouze kopie dokumentace žáka ze školní matriky, originál dokumentace vždy musí i nadále vést stávající základní škola**, a to v souladu s ust. § 28 odst. 2 školského zákona. Žák přestává být žákem stávající základní školy dnem předcházejícím dni jeho přijetí do nové základní školy. Uvedené sice není v ust. § 49 odst. 1 školského zákona výslovně uvedeno, vyplývá to však z povahy věci a zároveň lze v této věci analogicky aplikovat § 66 odst. 4 větu třetí školského zákona, týkající se přestupu žáka v rámci středního vzdělávání.

POZOR

Podívejme se znovu na problematiku přestupu žáka v rámci **plnění povinné školní docházky z hlediska jejího plnění ve střední škole**. Do této kategorie patří situace, kdy žák:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

1. v daném školním roce úspěšně ukončí 5. ročník základní školy a po úspěšném absolvování přijímacích zkoušek může být přijat ke vzdělávání v prvním ročníku osmiletého gymnázia,
2. v daném školním roce úspěšně ukončí 7. ročník základní školy a po úspěšném absolvování přijímacích zkoušek může být přijat ke vzdělávání v prvním ročníku šestiletého gymnázia,
3. v daném školním roce úspěšně ukončí 5. ročník základní školy a po úspěšném absolvování přijímacích zkoušek může být přijat ke vzdělávání v prvním ročníku osmileté konzervatoře,
4. odpovídajícího ročníku základní školy je přijat do vyššího ročníku nižšího stupně víceletého gymnázia nebo osmileté konzervatoře v souladu s ust. § 63 školského zákona,
5. mimořádně nadaný, který byl v souladu s ust. § 17 školského zákona přeřazen do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku, úspěšně ukončí základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky a je následně přijat ke střednímu vzdělávání nebo vzdělávání v konzervatoři.

V uvedených případech sice žák po přijetí do středního vzdělávání přestává být žákem základní školy, avšak povinnost plnit povinnou školní docházku po dobu 9 let, resp. do věku 17 let, trvá. Ačkoliv je tento žák žákem střední školy a vztahují se na něj předpisy pro žáky středních škol, existují pro něj určitá specifika:

1. žák plnící povinnou školní docházku ve střední škole opakuje automaticky ročník, pokud ve 2. pololetí neprospěl. Ředitel příslušné střední školy nemá v kompetenci rozhodnout o povolení či nepovolení opakování ročníku.
2. žák plnící povinnou školní docházku ve střední škole nemůže být podmíněně vyloučen či vyloučen ze školy, a to ani v případě závažného porušení povinností daných školským zákonem a školním řádem.

Nastane-li situace, kdy má žák problémy se splněním RVP a ŠVP, umožňuje ust. § 39 odst. 2 školského zákona **řediteli střední školy převést žáka do odpovídajícího ročníku spádové nebo jiné základní školy, kterou zvolí zákonný zástupce, a to na základě žádosti zákonného zástupce žáka či s jeho souhlasem a se souhlasem ředitele této základní školy. Střední škola zastoupená ředitelem školy tak rozhodne v souladu s ust. § 165 odst. 2 písm. d) školského zákona v režimu správního řízení. Správní řízení je zahájeno z podnětu písemné žádosti zákonného zástupce či z moci úřední, kdy je ovšem v průběhu řízení nutno získat souhlas zákonného zástupce žáka.**

V tomto případě se jedná o jediný případ, kdy se žák z rozhodnutí ředitele školy, z níž přestupuje (střední školy), stává žákem školy jiné (základní školy). V ostatních případech se dítě, žák či student stává žákem konkrétní školy pouze na základě rozhodnutí jejího ředitele.

NÁVODNÝ POSTUP

1. zákonný zástupce podá řediteli školy žádost o převedení do příslušného ročníku základní školy (spádové či jiné školy zákonným zástupcem vybrané)
2. ředitel střední školy zahájí správní řízení

Jde-li o úkon z moci úřední, je první krok přeskočen a v průběhu správního řízení je třeba získat souhlas zákonných zástupců a vyjádření ohledně vybrané základní školy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Ústecký kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

3. ředitel střední školy zkontaktuje ředitele základní školy k získání souhlasu s převedením žáka do jeho školy – nutno dodržet ust. § 36 odst. 7 školského zákona; jeho souhlas je následně nutno považovat za závazné stanovisko
4. vydání rozhodnutí o převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy ředitelem střední školy – v odůvodnění je dobré uvést den, ke kterému k převedení žáka dojde

Úloha školy, z níž žák přechází

Jedná-li se o školu, z níž žák přechází, má tato velmi jednoduchou úlohu v celém tomto procesu. Vzhledem k tomu, že se jedná o věc řešenou ve správním řízení školou zastoupenou ředitelem školy, do níž žák přestupuje v návaznosti na podnět zákonných zástupců žáka (případně se souhlasem zletilého žáka), dozví se škola o přestupu až v rámci obdržení **rozhodnutí o přestupu**, které bezodkladně vydává ředitel školy (nejpozději však **do 30 dnů od zahájení řízení**) a zasílá řediteli školy, z níž žák přestupuje.

Ředitel školy, z níž žák přestupuje, pak **do 5 pracovních dnů** poté, co se o přijetí žáka na jinou školu dozvěděl, zašle řediteli nové školy **kopii dokumentace žáka ze školní matriky**. Termín přestupu na jinou školu oznamují zákonní zástupci žáka škole, vč. adresy nové školy, nejlépe písemnou formou.

Další předávané informace pak již mezi sebou řeší přímo samotné školy. Problémem ovšem je, že nikde v zákoně není stanovena povinnost informovat novou školu o příp. výchovných problémech žáka (přesto se tomuto chtějí některé školy vyvarovat, a to formou vyžádání si kopie dokumentů informujících o případném výskytu zdravotního, výchovného, prospěchového nebo jiného problému). Je sice v zájmu především žáka tyto informace nové škole předat, aby zde mohl pedagogický sbor navázat na většinou několikaletou práci současných pedagogických pracovníků při řešení těchto problémů, ale zároveň je na zvážení, zda nenechat žáka přejít do jiné školy tzv. s čistým štítem.

NÁVODNÝ POSTUP

1. obdržení rozhodnutí o přestupu
2. zaslání kopie dokumentace žáka ze školní matriky – do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se ředitel stávající základní školy o přijetí žáka na jinou školu dozví
3. oznámení zákonného zástupce o termínu přestupu
4. další jednání s novou školou

Úloha školy, do níž žák přechází

Jedná-li se o školu, do níž žák přechází, má tato oproti škole, z níž žák přechází, mnohem důležitější úlohu. Zákonný zástupce osloví ředitele této školy s dotazem na obsazenost konkrétního ročníku. Pokud kapacita školy není naplněna a ředitel školy se se zákonným zástupcem domluví na dalším postupu, vyplní zákonní zástupci žáka (či jeden z nich se souhlasem druhého) **žádost o přestup žáka** a předá ji příslušné škole (dostaví se osobně a spolu s žádostí přinese také svůj občanský průkaz, průkaz zdravotního pojištěnce žáka, žákovskou knížku či poslední vysvědčení žáka a u cizinců doklad o povolení k pobytu). **Žádost o přestup do jiné střední školy musí obsahovat také souhlas nezletilého žáka** (viz analogie s ust. § 66 školského zákona), a to v případě, že žádost podává jeho zákonný zástupce, příp. také potvrzení o zdravotní způsobilosti pro zvolený obor vzdělání, pokud dochází ke změně oboru a nový obor toto vyžaduje. **Při přestupu**

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

žáka v souvislosti se změnou bydliště je ředitel spádové (základní) školy povinen přijmout žáka, pokud není naplněna kapacita školy. V tomto případě je obec, v níž má žák trvalé bydliště, povinná zajistit možnost plnění povinné školní docházky v jiné než spádové škole.

Ředitel nové školy rozhoduje o přestupu bezodkladně, nejpozději však **do 30 dnů** od zahájení správního řízení, **rozhodnutím o přestupu nebo rozhodnutím o nepovolení přestupu**. Součástí přestupu žáka do jiné střední školy mohou být také rozdílové zkoušky, které mají vliv na konečné rozhodnutí ředitele. **O probíhající správní řízení, pokud je to možné, by měli být vyrozuměni oba rodiče.** Stejnopis rozhodnutí následně ředitel nové školy předá řediteli školy, z níž žák přechází. Zákonným zástupcům ředitel školy, do níž žák přestupuje, zasílá pouze oznámení o rozhodnutí (jedná se o rozhodování ve správním řízení, které je neveřejné a nahlížet do něj smí tedy pouze jeho přímí účastníci, kterými nejsou zákonní zástupci, ale samotný žák, proto zákonní zástupci nedostávají kopii rozhodnutí jako takovou, ale pouze oznámení).

Do 5 pracovních dnů ředitel školy, ze které žák přestupuje, zasílá řediteli nové školy kopii dokumentace žáka ze školní matriky.

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem
2. přijetí žádosti o přestup žáka od zákonného zástupce
3. vystavení Rozhodnutí o přestupu (nepovolení přestupu) – bezodkladně, nejpozději do 30 dnů od zahájení správního řízení
4. předání kopie rozhodnutí řediteli školy, z níž žák přechází a zaslání oznámení zákonným zástupcům (ti mají právo podat ve lhůtě **15 dnů** ode dne doručení **odvolání** adresované řediteli školy; o odvolání následně rozhoduje krajský úřad)
5. obdržení kopie dokumentace žáka ze školní matriky (ředitel odesílá do 5 pracovních dnů od obdržení rozhodnutí)

4.3.2 Převedení žáka dlouhodobě selhávajícího ve vzdělávacím programu v rámci speciálního vzdělávání

Převedení žáka do vzdělávacího programu pro žáky se zdravotním postižením nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální

„Ředitel školy může převést žáka do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka. Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s převodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat.

Při převedení žáka do tohoto vzdělávacího programu vytvoří základní škola, do níž byl žák převeden, podmínky pro vyrovnání rozdílů ve znalostech žáka vyplývajících z odlišnosti školních vzdělávacích programů.“³

3 § 49, odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem k získání souhlasu k provedení vyšetření školským poradenským zařízením
2. předání potřebných podkladů školskému poradenskému zařízení (to si může od zákonných zástupců vyžádat také lékařskou zprávu žáka)
3. obdržení **písemného doporučení školského poradenského zařízení** – do 3 měsíců
4. kontakt se zákonným zástupcem k získání **informovaného souhlasu**
5. ředitel ve správním řízení vydá **rozhodnutí o přeřazení**
6. Za výjimečných okolností se může žák bez zdravotního postižení vzdělávat ve třídě nebo škole pro zdravotně postižené. Jedná se o následující případy:

1. žák se zdravotním znevýhodněním

- selhávající žák i přes vyrovnávací opatření
- zařazen může být pouze na 1 rok, pak se zjišťuje, zda už důvody jeho zařazení pominuly, či nikoliv

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem k získání souhlasu k provedení vyšetření
2. získání **vyjádření odborného lékaře nebo lékaře ošetřujícího**
3. obdržení **písemného doporučení školského poradenského zařízení** – do 3 měsíců
4. kontakt se zákonným zástupcem k získání **informovaného souhlasu**
5. ředitel ve správním řízení vydá **rozhodnutí o přeřazení**

2. žák se sociálním znevýhodněním

- žák celkově dlouhodobě selhává i při zohledňování jeho individuálních vzdělávacích potřeb a při využití vyrovnávacích opatření
- zařazen může být pouze na 5 měsíců

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem k získání souhlasu k provedení šetření
2. zajištění podkladů a vyjádření ze školy
3. zajištění podkladů a vyjádření z OSPOD
4. obdržení **písemného doporučení školského poradenského zařízení** – do 3 měsíců
5. kontakt se zákonným zástupcem k získání **informovaného souhlasu**
6. ředitel ve správním řízení vydá **rozhodnutí o přeřazení**

V obou případech zůstává žák žákem kmenové školy, kam se posléze, na základě rozhodnutí školského poradenského zařízení, vrací.

Pokud ředitel školy nezařadí žáka se zdravotním postižením, který má povinnost plnit školní docházku, do některé z forem speciálního vzdělávání, oznámí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka, krajskému úřadu a obci, v níž má žák trvalý pobyt.

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

POZOR

1. Velmi významnou skutečností při převádění žáka do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální je **informovaný souhlas zákonného zástupce**.
2. Ustanovení § 49 odst. 2 školského zákona se použije v případě, že žák základní školy má zdravotní postižení a vzdělává se ve standardním vzdělávacím programu základního vzdělávání spolu se žáky bez zdravotního postižení a vyskytly se nějaké důvody pro jeho převedení do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo vzdělávacího programu základní školy speciální (např. pozdě diagnostikované zdravotní postižení, problém změny jeho vzdělávacích potřeb, případně možností apod.). Toto se může odehrát v rámci jedné školy, nebo to může být spojeno s přestupem do školy jiné.
3. Škola zastoupená ředitelem školy může žáka převést do příslušného vzdělávacího programu pouze na **základě písemných doporučení odborných pracovišť a pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka**. Ten musí být ředitelem školy informován o rozdílech vzdělávacích programů a o organizačních změnách spojených s převodem do jiného vzdělávacího programu.
4. Škola zastoupená ředitelem školy musí být připravena i na situaci, kdy může vzniknout nějaký spor, hlavně v oblasti informování zákonných zástupců. Proto musí být schopna toto prokázat a je tedy nutné provést **informování zákonného zástupce písemnou formou a tuto skutečnost si nechat písemně potvrdit zákonným zástupcem žáka**.
5. V praxi může nastat opačný případ, kdy se objeví důvody převedení žáka ze vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo ze vzdělávacího programu základní školy speciální do standardního vzdělávacího programu základního vzdělávání. Problémem je, že **tato záležitost není školským zákonem upravena**. Škola zastoupená ředitelem školy bude v tomto případě postupovat v souladu s ust. § 164 odst. 1 písm. a) školského zákona, které praví: "Ředitel školy a školského zařízení rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak."⁴. K tomu je nutno přibrat ust. § 9 odst. 3 vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, které praví: "Dojde-li k významné změně speciálních vzdělávacích potřeb žáka se zdravotním postižením, zařazení tohoto žáka do režimu speciálního vzdělávání přezkoumá školské poradenské zařízení a případně navrhně úpravu tohoto režimu. V případě přearažení do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka."⁵.

4.3.3 Plnění povinné školní docházky v zahraničí, v zahraniční škole na území ČR, v Evropské škole, formou individuální výuky v zahraničí

Každé dítě, které má české občanství, musí ze zákona absolvovat zápis do 1. třídy české školy a stává se tak jejím žákem. I když následně plní povinnou

4 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání § 164 odst. 1 písm. a)

5 Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných § 9 odst. 3

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

školní docházku v zahraničí či zahraniční škole na území ČR, ve škole zřízené při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR nebo v Evropské škole, i nadále zůstává žákem kmenové školy, kam byl zapsán a není možné jej z ní odhlásit. **Zákonný zástupce má zároveň povinnost řediteli kmenové školy písemně oznámit předpokládanou dobu plnění povinné školní docházky tímto způsobem, adresu místa pobytu žáka a adresu dané školy.** Pokud tak neučiní, je žákovi vykazována neomluvená absence a zároveň je ředitel spádové školy povinen toto oznámit OSPOD obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Přihlásit žáka k plnění povinné školní docházky musí zákonný zástupce do 2 týdnů po příjezdu do cizí země.

Plnění povinné školní docházky mimo území ČR nebo formou individuální výuky

Pokud žák plní povinnou školní docházku mimo území ČR či formou individuální výuky, může na žádost zákonného zástupce konat v kmenové škole zkoušky z vybraných předmětů (min. za jedno pololetí, nejdéle za období 2 školních let). Zkouška se koná:

- ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- v posledních dvou ročnících 1. stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k ČR vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- na 2. stupni ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k ČR vzdělávacího oboru Dějepis a ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k ČR vzdělávacího oboru Zeměpis, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Před konáním zkoušky předkládá zákonný zástupce řediteli kmenové školy vysvědčení žáka z příslušné školy za období, za které se zkouška koná, vč. překladu do českého jazyka (příp. na žádost ředitele úředně ověřeného překladu). Po vykonání zkoušky vystaví ředitel žákovi vysvědčení.

Pokud žák tyto zkoušky nekoná, musí zákonný zástupce kmenové škole doložit plnění povinné školní docházky v příslušné škole předložením vysvědčení za max. 2 školní roky, vč. překladu do českého jazyka (příp. na žádost ředitele úředně ověřeného překladu), a to v termínech stanovených ředitelem. V tomto případě se vysvědčení nevydává, pouze za předpokladu, že ve vzdělávacím programu školy mimo území ČR je zařazen výše stanovený vzdělávací obsah a žák z něj byl hodnocen, nebo pokud je žák zároveň žákem poskytovatele vzdělávání v zahraničí, který občanům ČR poskytuje vzdělávání v tomto obsahu a žáka z něj hodnotil. Vysvědčení je vydáváno nejméně za 1 pololetí, nejdéle za 2 školní roky, a to v souladu s hodnocením dané školy či s osvědčením vydaným zahraničním poskytovatelem vzdělávacího obsahu. Žák by byl na základě tohoto vysvědčení následně také zařazen do příslušného ročníku.

V případě pokračování žáka v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, je zařazen do ročníku dle výsledků zkoušek. Pokud zkoušky nekonal, je zařazen do ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem ohledně konání/nekonání zkoušek
2. předložení vysvědčení ze školy mimo území ČR
3. vytvoření tříčlenné komise
4. stanovení obsahu a rozsahu zkoušek a seznámení zákonného zástupce s dostatečným časovým předstihem (nejpozději při stanovení termínu zkoušky)
5. vykonání zkoušek, pokud o ně zákonný zástupce požádá, v termínu stanoveném dohodou mezi ředitelem a zákonným zástupcem (nejpozději do 2 měsíců od skončení období, za nějž je zkouška konána), v případě neshody v termínu stanoveném ředitelem. V závažných případech je možno stanovit náhradní termín a to max. do 4 měsíců od skončení období, za nějž je zkouška konána.
6. vystavení vysvědčení, pokud žák zkoušky nekoná, ředitel vysvědčení nevzdává, pouze za předpokladů uvedených výše
7. příp. zařazení žáka do kmenové školy dle výsledků zkoušek či zjištěním úrovně dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka

Plnění povinné školní docházky formou individuální výuky v zahraničí

Pokud žák plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí, může na žádost zákonného zástupce konat v kmenové škole zkoušky z vybraných předmětů (min. za 1 pololetí, nejdéle za období 2 školních let). Zkouška se koná z každého povinného předmětu vyučovaného v daných ročnících školního vzdělávacího programu (kromě předmětů volitelných). Po vykonání zkoušky je žákovi vydáno vysvědčení.

Pokud žák tyto zkoušky nekoná, musí zákonný zástupce kmenové škole doložit plnění povinné školní docházky individuální výukou předložením čestného prohlášení zákonného zástupce o vzdělávání žáka v době pobytu v zahraničí (za max. 2 školní roky), a to v termínech stanovených ředitelem. V tomto případě se vysvědčení nevzdává.

V případě pokračování žáka v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, je zařazen do ročníku dle výsledků zkoušek. Pokud zkoušky nekonal, je zařazen do ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem ohledně konání/nekonání zkoušek
2. v případě konání zkoušek je vystaveno vysvědčení
3. v případě nekonání zkoušek předložení čestného prohlášení zákonného zástupce o vzdělávání žáka individuální výukou, vysvědčení se nevystavuje
4. příp. zařazení žáka do kmenové školy dle výsledků zkoušek či zjištěním úrovně dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka

Plnění povinné školní docházky v zahraniční škole na území ČR

Pokud žák plní povinnou školní docházku v zahraniční škole na území ČR, koná v kmenové škole zkoušku (min. za 1 pololetí, nejdéle za období 2 školních let). Zkouška se koná ze vzdělávacího obsahu stejného jako v případě plnění školní

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Ústecký kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

docházky mimo území ČR, pokud však škola na základě mezinárodní smlouvy nemá tento obsah již zařazen ve svém vzdělávacím programu a žák z něj byl hodnocen na vysvědčení. V takovém případě žák zkoušku nekoná a ředitel kmenové školy vysvědčení vydává, a to za období min. 1 pololetí, nejdéle za dobu 2 školních roků, v souladu s hodnocením dané školy. Žák by byl případně následně zařazen do příslušného ročníku na základě tohoto vysvědčení.

Před konáním zkoušky předkládá zákonný zástupce řediteli kmenové školy vysvědčení žáka za období, za které se zkouška koná, vč. překladu do českého jazyka (příp. na žádost ředitele úředně ověřeného překladu). Po vykonání zkoušky vystaví ředitel žákovi vysvědčení. V případě pokračování žáka v plnění povinné školní docházky v kmenové škole, je zařazen do ročníku dle výsledků zkoušek.

NÁVODNÝ POSTUP

1. kontakt se zákonným zástupcem ohledně konání zkoušek
2. předložení vysvědčení ze školy mimo území ČR
3. vykonání zkoušek, příp. nekonání (viz výše)
4. vystavení vysvědčení
5. příp. zařazení žáka do kmenové školy dle výsledků zkoušek

Pokud žák plnil povinnou školní docházku ve škole zřízené při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR a pokračuje ve vzdělávání v kmenové škole, je zařazen do ročníku dle dosavadních výsledků doložených vysvědčením.

Plnění povinné školní docházky v zahraniční škole uskutečňující na území ČR vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu

Pokud má žák plnit povinnou školní docházku v zahraniční škole, která na území ČR uskutečňuje vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, **podává žádost o povolení plnění povinné školní docházky tímto způsobem právě zahraniční škola, případně zřizovatel**, pokud škola není právnickou osobou, **a to MŠMT do 31. ledna**. K žádosti se přikládají stanovené doklady (viz ust. § 38a, odst. 3 školského zákona).

Plnění povinné školní docházky se povoluje od 1. září následujícího roku po podání žádosti na dobu nejvýše 5 let. Zahraniční škola eviduje adresu spádové či kmenové školy žáka.

POZOR

O zkoušce je pořizován protokol, který je součástí dokumentace školy. Pokud je zkouška vykonána ve škole zřízené při diplomatické misi ČR, zasílá její ředitel kopii vysvědčení a výpis z dokumentace školy s údaji o žákovi řediteli školy kmenové.

Zákonný zástupce může žádat o **komisionální přezkoušení žáka**. Tříčlennou komisi jmenuje opět ředitel školy, případně krajský úřad, pokud je ředitel školy zároveň vyučujícím daného předmětu. Obsah a rozsah je v gesci ředitele školy. **Výsledek přezkoušení není napadnutelný novou žádostí o komisionální přezkoušení** (nevylučuje to však navazující konání opravné zkoušky a komisionální přezkoušení, ovšem není možno konat komisionální přezkoušení vícekrát z důvodu pochybností o správnosti hodnocení) **a je ředitelem sdělen žákovi a zákonnému zástupci, a to prokazatelným způsobem**. Také o této zkoušce je pořizován protokol, který je součástí dokumentace školy.

Pokud se na žáka vztahuje povinná školní docházka a nekonal zkoušky z jiných důvodů, než uvedených, **je zařazen ředitelem kmenové školy do ročníku na**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

základě zjištěné úrovně dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

Uvedené se nevztahuje na občany jiného členského státu EU, kteří na území ČR pobývají přechodně déle než 90 dnů, a další cizince, oprávněné zde pobývat přechodně déle než 90 dnů, a to pokud plní povinnou školní docházku v Evropské škole či v zahraniční škole uskutečňující vzdělávání dle zahraničního vzdělávacího programu. **Pokud však žák – cizinec ukončí docházku do zahraniční školy, jsou jeho zákonní zástupci povinni jej přihlásit k plnění povinné školní docházky do základní školy zapsané do školského rejstříku.**

4.4 Praktické poznámky

4.4.1 Otázky a odpovědi

1. Může ředitel školy, do níž chce žák přestoupit, pokud není školou spádovou, odmítnout vzít žáka, ačkoliv není naplněna její kapacita?

Odpověď na tuto otázku je jednoduchá, přesto ji na tomto místě dostatečně zdůvodníme.

Nejprve je třeba vymezit pojem spádové školy (§ 36 odst. 5 školského zákona). **Spádovou školou** je základní škola, jejímž zřizovatelem je obec nebo svazek obcí (jenž tak plní své zákonné povinnosti dle ustanovení § 178 školského zákona), se sídlem, v němž je žák hlášen k trvalému pobytu. Smysl spádové školy tkví v následujícím: „**Ředitel spádové školy je povinen přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu a žáky umístěné v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, a to do výše povoleného počtu žáků uvedeného ve školském rejstříku.**“⁶ Kromě toho má žák povinnost **se ve spádové škole vzdělávat, pokud jeho zákonný zástupce nezvolí jinou základní školu.**⁷

Z uvedeného vyplývá, že ředitel spádové školy je povinen nejprve rozhodnout o žádostech zákonných zástupců dětí spadajících do spádových oblastí, přičemž není oprávněn rozhodnout o nepřijetí takového dítěte, pokud nejvyšší povolený počet žáků uvedený v rejstříku škol a školských zařízení jejich přijetí umožňuje.

Jde-li o děti, které **nemají trvalý pobyt ve spádové oblasti, školský zákon pro ně výslovný nárok na přijetí k základnímu vzdělávání** (až do výše nejvyššího povoleného počtu žáků uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení) **nezakotvuje.**

Dále je zde otázka plnění povinné školní docházky. Dle čl. 33 věty první Listiny základních práv a svobod **má každý právo na vzdělávání, přičemž základní vzdělávání je povinné a pokračování v něm je nutné žákovi umožnit**, pokud nejde o případ naplnění kapacity školy. V takovém případě škola, resp. ředitel školy, může rozhodnout o zamítnutí přestupu žáka.

Odpověď tedy zní: „**Pokud není naplněna kapacita základní školy, bez ohledu na to, zda se v souvislosti s konkrétním žákem jedná o školu spádovou či nikoliv, není její ředitel oprávněn žádost zákonných zástupců o přestup žáka odmítnout, jelikož by zde došlo k rozporu vzhledem k základnímu právu každého na vzdělávání.**“

6 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání § 36 odst. 7

7 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání § 36 odst. 5

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

2. Jak postupovat v případě, že žák se odstěhoval do zahraničí a zákonný zástupce nepodal kmenové škole informaci o místě pobytu a škole, do níž žák nyní dochází?

V tomto případě žák neplní povinnou školní docházku, resp. zákonný zástupce žáka nesplnil svou oznamovací povinnost vůči řediteli kmenové školy (není zřejmé, jestli žák plní povinnou školní docházku v zahraničí). Tento žák nemůže být hodnocen na vysvědčení, a to ani v náhradním termínu (z důvodu jeho nepřítomnosti). Ve všech předmětech tak bude uvedeno „nehodnocen“, stejně jako stupeň celkového hodnocení na konci prvního pololetí. Na konci druhého pololetí bude klasifikován „neprospěl“ (dle § 16 odst. 2 – 4 vyhlášky č. 48/2005 Sb.). Důvody nehodnocení budou následně uvedeny ve školní matrice.

Pokud nemá škola o žákovi informace ani v dalších letech, absence se již nemusí evidovat a do školní matriky se popíše skutečnosti o tom, že žák zřejmě neplní povinnou školní docházku. Vhodné je založit také kopie oznámení podezření ze záškoláctví podané orgánu sociálně právní ochrany dětí či přestupkové komisí místně a věcně příslušného obecního úřadu (**zanedbání péče o povinnou školní docházku je přestupkem, ve větší míře může jít o trestný čin ohrožení mravní výchovy mládeže**).

Při zvýšené absenci je vhodné nejprve písemně vyzvat zákonné zástupce žáka k vysvětlení, následně oznámit podezření ze záškoláctví orgánu sociálně právní ochrany dětí, příp. Policii ČR. Pokud má ředitel školy věrohodné informace, že rodina žáka vycestovala do zahraničí bez udání místa pobytu, upozorní uvedené orgány bez předchozího upozornění zákonných zástupců.

Doba, po kterou žák pobýval v zahraničí, se započítává do počtu splněných let povinné školní docházky, bez ohledu na to, zda žák v zahraničí do školy docházel či ne. Kmenová škola žáka vykazuje do doby, než uplyne 9 školních let plnění povinné školní docházky, pokud nedojde k jeho přestupu.

3. Jak získat souhlas druhého zákonného zástupce (např. na žádost o přestup žáka) v případě, že nekomunikuje, není známo jeho trvalé bydliště, či v důsledku domácího násilí se nestýká se svou rodinou?

Problém při přestupu žáka z jedné základní školy do druhé nastává v případě neshody rodičů (zejména v případě rozvedených rodičů či rodičů žijících odděleně) poté, co se rodiče předem nedohodli na oboustranném souhlasu s přestupem jejich dítěte. Ve stanovisku MŠMT ze dne 6. září 2012 ředitel odboru legislativy a exekutivního servisu JUDr. Emil Halla uvedl: „Podá-li žádost o přestup pouze jeden z rodičů dítěte, účastníkem předmětného správního řízení se přitom stává i druhý rodič – žadatel. Jako takový musí být správním orgánem (ředitelem školy) uvědomen o zahájení správního řízení (ust. § 47 správního řádu), přičemž nesouhlasí-li s postupem (žádostí) prvního rodiče, má právo vyjádřit svou odchylnou vůli. Pokud se tak stane, ředitel školy učiní to, co měli učinit rodiče ještě před samým podáním žádosti, tj. v souladu s ust. § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu řízení přeruší a odkáže rodiče na soud ve smyslu citovaného ust. § 49 zákona o rodině.“⁸ Na tomto místě je nutno podotknout, že zmíněný zákon o rodině od 1. 1. 2014 neplatí, rodinné právo je zařazeno do zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Ve vyjádření veřejného ochránce práv je uveden jako správný postup takový, že pokud o přestup žáka do jiné školy požádá pouze jeden z rodičů, základní škola zastoupená ředitelem školy zahájí správní řízení, o čemž oba rodiče žáka vyrozumí. Pokud druhý rodič vyjádří s přestupem žáka nesouhlas, ředitel školy usnesením

8 Stanovisko MŠMT k žádosti o vyjádření k postupu ředitelky Základní školy, Bílina, Lidská 31/18, okres Teplice, příspěvková organizace z 6. září 2012

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

řízení přeruší a odkáže rodiče na soud. Ředitel základní školy jako správní orgán může z moci úřední nebo na žádost účastníka vydat předběžné opatření dle ustanovení § 61 správního řádu, aby žák navštěvoval základní školu, na níž jeden z rodičů podal žádost o přestup, je-li třeba, aby byly zatím upraveny poměry účastníků s ohledem na nejlepší zájem žáka. Předběžné opatření ředitel školy zruší rozhodnutím bezodkladně poté, co pomine důvod, pro který bylo nařízeno. Poměry mohou být takto prozatímně upraveny předběžným opatřením nejdéle do pravomocného rozhodnutí soudu o nahrazení souhlasu jednoho z rodičů s přestupem dítěte do školy.

Shora již bylo uvedeno, že dle ustanovení § 49 odst. 1 školského zákona o přestupu žáka z jedné základní školy do jiné základní školy rozhoduje škola zastoupená ředitelem školy, do které se žák hlásí, na základě žádosti zákonného zástupce. Podá-li žádost pouze jeden z rodičů, účastníkem správního řízení se stává i druhý rodič, neboť může být ve smyslu ustanovení § 27 správního řádu rozhodnutím ředitele přímo dotčen ve svých právech a povinnostech. Nositeli tzv. rodičovské zodpovědnosti jsou bezpochyby oba rodiče, a to v plném rozsahu, bez ohledu na sezdanost, úpravu výchovy dítěte apod. Rozhodování o vzdělávání dětí patří svou povahou do souhrnu práv a povinností při péči o nezletilé dítě, tzv. rodičovské zodpovědnosti, měli by se na něm proto podílet oba rodiče.

Právní úprava obsažená ve školském zákoně vychází z Úmluvy o právech dítěte, která v čl. 18 odst. 1 stanoví: „Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, vynaloží veškeré úsilí k tomu, aby byla uznána zásada, že oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče, nebo v odpovídajících případech zákonní zástupci, mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče musí přitom být zájem dítěte.“⁹ Česká republika jako smluvní strana Úmluvy je povinna zajistit, aby se na rozhodování významných záležitostí o dítěti podíleli oba rodiče, přičemž vždy na prvním místě stojí hledisko zájmu dítěte. Právem každého rodiče je rozhodovat o výběru školy pro dítě, nicméně v zájmu dítěte je, aby se rodiče na tomto výběru školy především dohodli. O běžných záležitostech týkajících se dítěte může každý rodič rozhodovat zvlášť, v podstatných záležitostech pak musí vyjádřit souhlas oba rodiče jako nositelé rodičovské zodpovědnosti. Přestože zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, neuváděl ani demonstrativní výčet oněch podstatných záležitostí, které podléhají souhlasu obou rodičů, dle komentáře k zákonu o rodině i výkladu MŠMT, bylo nutno mezi ně zařadit i rozhodování o vzdělání dítěte. Pokud nebyla možná zákonem preferovaná dohoda mezi rodiči o podstatných záležitostech dítěte, bylo rozhodování svěřeno dle ustanovení § 49 zákona o rodině soudu. Zákon o rodině byl zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, s účinností od 1. ledna 2014, který za předpokladu, že se rodiče nedohodnou, ponechává záležitosti, které jsou pro dítě významné, rovněž rozhodnutí soudu, přičemž ustanovení § 877 odst. 2 výslovně stanoví, že „za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte“¹⁰.

Dle výše uvedeného stanoviska MŠMT je základní škola zastoupená ředitelem školy, který rozhoduje na základě žádosti o přestupu dítěte do dané školy, povinna za určitých okolností správní řízení přerušit a odkázat rodiče na soud, a to v případě, že jeden z rodičů vyjádří s přestupem dítěte nesouhlas.

Závěrem je nutno upozornit, že dnem 1. ledna 2014 začal platit nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), který obsahuje i úpravu jednání zákonných zástupců (rodičů) za nezletilé dítě. Podle občanského zákoníku platí mj. následující:

9 Úmluva o právech dítěte, článek 18, odst. 1

10 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník § 877 odst. 2

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Ústecký kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

„§ 32 odst. 2: Je-li zákonných zástupců více, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odpovídají-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

§ 892 odst. 2: Rodiče zastupují dítě společně, jednat však může každý z nich; ustanovení § 876 odst. 3 platí obdobně.

§ 876 odst. 3: Jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče.

§ 877:

(1) Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče.

(2) Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.¹¹

Z výše citované právní úpravy vyplývají mj. následující skutečnosti:

- volba mateřské školy, základní školy, střední školy patří mezi záležitosti, které jsou pro dítě významné, a proto je třeba shody obou rodičů,
- vzhledem k tomu, že za dítě může jednat i pouze jeden z rodičů a že třetí osoba je v takovém případě zpravidla v dobré víře (neví-li o neshodě rodičů), stačí, že žádost o přijetí podá jeden z rodičů dítěte a že v řízení dítě zastupuje pouze jeden z rodičů.

Pokud však jeden z rodičů před zahájením řízení či během něho projeví nesouhlas, nebo škola může neshodu rodičů z určitých okolností dovodit, např. probíhající řízení před soudem o svěřením dítěte do péče (a nemůže tak být v dobré víře), je nutné k pokračování v řízení buď souhlas druhého rodiče, nebo rozhodnutí soudu (viz ustanovení § 877 odst. 1 občanského zákoníku). To znamená, že škola je povinna vyzvat rodiče, aby doložili jednu z výše uvedených skutečností s tím, že jinak nebude moci být v řízení pokračováno.

4.4.2 Příklady z praxe, dobré a špatné zkušenosti

- Rozvedení rodiče, kteří bydleli každý v jiném městě, polemizovali, kam dítě nastoupí do základní školy. Matka je vzala na zápis do svého místa bydliště, otec je však následně „přehlásil“ do svého místa bydliště. Vzhledem k tomu, že dítě ještě do školy nenastoupilo (stalo se tak v období zápisu do 1. třídy základní školy), šlo v tomto případě o běžné přijetí do 1. ročníku základní školy, ne o přestup, jelikož ten může nastat až ve chvíli, kdy se dítě stane žákem dané školy. V tomto případě byl také problém v souvislosti s nedoložením souhlasu obou zákonných zástupců, který je dle Metodického doporučení KÚ ŮK (od 1. března 2013) na formulářích vyžadován, jinak tyto trpí vadou. Dítě by tak bez doložení souhlasu druhého z rodičů nemohlo nastoupit ani do jedné ze základních škol.

11 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - § 32 odst. 2, § 892 odst. 2, § 876 odst. 3, § 877 odst. 1 a 2

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

- Rodina se odstěhuje do zahraničí, kde dítě školu nenavštěvuje. Po několika letech se vrátí a žák má jít do konkrétního ročníku. Na základě rozdílových zkoušek je stanoveno, že v závislosti na znalosti českého jazyka by měl být umístěn do prvního ročníku. Dle Pokynu MŠMT 21836/2000-11 ke vzdělávání cizinců v základních školách, středních školách a vyšších odborných školách, včetně speciálních škol, v České republice jsou cizinci zařazováni do ročníku s přihlédnutím k jejich znalostem českého jazyka a úrovni dosaženého vzdělání. V tomto případě je žákovi vystaveno rozhodnutí o přijetí k základnímu vzdělávání.
- Problematika rozdílných ŠVP – schválením školského zákona a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání dne 24. 8. 2004 došlo k zásadní změně, a to možnosti tvorby vlastního Školního vzdělávacího programu pro konkrétní školu. Toto ovšem vedlo a vede k problémům při přestupu žáka z jedné školy do druhé. Pokud nově přichází žák neodpovídá úroveň svých znalostí úrovni nové třídy, měl by být učitel připraven s žákem individuálně pracovat na sjednocení. V těchto případech lze využít také institut rozdílových zkoušek.
- Problematika neúplnosti školní matriky – při přestupu do jiné školy zasílá původní škola nové škole kopii dokumentace žáka ze školní matriky. Často se však stává, že dokumentace není úplná, např. chybí 1. stupeň. Výhodou elektronických školních matrik je jejich sdílení.

4.5 Vzorové dokumenty

POZOR

Striktní vyžadování podávání žádostí na konkrétních formulářích školy není ze strany školy správné, jelikož **správní orgán je povinen přijmout jakoukoliv žádost podanou zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo zletilým žákem, pokud splňuje náležitosti ustanovení § 37 odst. 2 správního řádu.**

Žádost o přestup

Rozhodnutí o přestupu

Zamítnutí žádosti o přestup

Převzetí rozhodnutí o přestupu

Vzdání se práva na odvolání

Informovaný souhlas

Žádost o přeřazení žáka

Rozhodnutí o přeřazení

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Žádost o přestup žáka

(podle § 49 školského zákona a v souladu s § 44 a násl. správního řádu)

1. Zákonný zástupce dítěte

Zákonní zástupci dítěte (žáka) se dohodli, že záležitosti spojené s přijetím k základnímu vzdělávání (přestupu do jiné základní školy, s odkladem školní docházky aj.) bude vyřizovat zákonný zástupce:

Příjmení, jméno, titul:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Adresa pro doručování písemností (není-li shodná s místem trvalého pobytu):

.....

Telefonický kontakt:

2. Ředitel školy

Příjmení, jméno, titul:

Škola:

Žádám o povolení přestupu a přijetí žáka/yně:

Příjmení, jméno:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Adresa současné školy:

Ročník/třída:

k základnímu vzdělávání do

Základní školy

ke dni:

Doplňující informace k žádosti:

V dne

podpis zákonných zástupců dítěte

Došlo dne, spisová značka (vyplní škola) :

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Rozhodnutí o přestupu

podle § 46 odst. 1 školského zákona

Ředitel/ka základní školy

Č. j.

Datum

Rozhodnutí

Základní škola.....název, sídlo..... zastoupená ředitelem/ředitelkou
.....rozhodl(a) takto:

Podle § 49 odst. 1 zák. č. 561/2004 Sb., (školský zákon), v posledním znění, se žádosti zákonného
zástupce o povolení přestupu žáka/žákyně do Základní školy.....

vyhovuje

Žák/žákyně

jméno, příjmení

datum narození

místo trvalého pobytu

se zařazuje do ročníku Základní školy.....název, sídlo od
data.....

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů po jeho doručení do Základní školy
..... a rozhoduje o něm Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor školství, mládeže
a tělovýchovy. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného
vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí 10. dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené
rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

razítko ředitel(ka), jméno, podpis

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Zamítnutí žádosti o přestup

podle § 46 odst. 1 školského zákona

Ředitel/ka základní školy

Č. j.

Datum

Rozhodnutí

Základní škola.....název, sídlo..... zastoupená ředitelem/ředitelkou
.....rozhodl(a) takto:

Podle § 49 odst. 1 zák. č. 561/2004 Sb., (školský zákon), v posledním znění, se žádosti zákonného
zástupce o povolení přestupu žáka/žákyně do Základní školy.....

nevyhovuje

Odůvodnění

Základní škola má naplněnu kapacitu dle výše povoleného počtu žáků
uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení podle § 144 odst. 1 písm. e) a f).

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů po jeho doručení do Základní školy
..... a rozhoduje o něm Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor školství, mládeže
a tělovýchovy. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného
vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí 10. dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené
rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

razítko ředitel(ka), jméno, podpis

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Převzetí rozhodnutí o přestupu

Potvrzuji, že jsem dne převzal/a rozhodnutí o přestupu žáka/žákyně

Příjmení, jméno:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

do Základní školy k plnění povinné školní docházky.

1. zákonný zástupce:

Příjmení, jméno:

Místo trvalého pobytu:

Podpis:

2. zákonný zástupce:

Příjmení, jméno:

Místo trvalého pobytu:

Podpis:

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Vzdání se práva na odvolání

Já,

jméno a příjmení:

datu narození:

bydliště:

prohlašuji, že jsem

dne převzal(a) rozhodnutí ředitele(ky) Základní školy
....., sídlo č. j.
..... ze dne O

Po seznámení se s jeho obsahem se tímto ve smyslu § 81 odst. 2 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, vzdávám práva podat odvolání proti uvedenému rozhodnutí.

V dne

.....
jméno, podpis

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Název a adresa školy:

Informovaný souhlas se zařazením žáka do vzdělávacího programu

Důvodem zařazení žáka do vzdělávacího programu nesmí být například kázeňské problémy, jeho častá nemocnost nebo absence z jiných příčin, nepřijetí žáka v třídním kolektivu, nedostatečná znalost vyučovacího jazyka, nedostatečné podmínky pro domácí přípravu dítěte, specifická porucha učení nebo chování.

Pokud Vašemu dítěti bylo doporučeno zařazení do vzdělávacího programu, máte právo:

- 1) na přijetí a vzdělávání Vašeho dítěte v tzv. spádové škole (ve škole se sídlem ve školském obvodu, v němž má žák místo trvalého pobytu, výjimkou je naplnění kapacity školy, kterou musí ředitel školy prokázat),
- 2) na informaci, že zařadit Vaše dítě do vzdělávacího programu je možné jen s Vaším souhlasem,
- 3) požadovat navržené podpůrných či vyrovnávacích opatření, která žákovi pomohou zvládat nároky vzdělávacího programu běžné základní školy,
- 4) požádat o zařazení do vzdělávání pro diagnostické účely (dříve diagnostický pobyt) Vašeho dítěte ve škole či třídě samostatně zřízené, byl-li žákovi doporučen, nebo diagnostický pobyt odmítnout,
- 5) rozhodnout o způsobu vzdělávání Vašeho dítěte
 - a) v běžné základní škole - formou individuální integrace,
 - ve třídě nebo skupině pro žáky, je-li ve škole zřízena,
 - b) ve škole samostatně zřízené pro žáky
- 6) na řádné podání doplňujících informací.

Důsledky vyplývající ze zařazení žáka do vzdělávacího programu

obsah a rozsah učiva je upraven pro Rozdíly ve vzdělávacím programu běžné základní školy a ve vzdělávacím programu jsou ve snížené náročnosti vzdělávacího obsahu jednotlivých vzdělávacích oborů (předmětů), vzdělávání je více zaměřeno na získání praktických dovedností, což může absolventu v budoucnosti:

- omezit možnost pokračování ve vzdělávání v některých typech střední školy např. na gymnáziu nebo střední odborné škole
- zúžit možnosti získání profesní kvalifikace pouze na určité obory a v důsledku toho omezit možnosti pracovního uplatnění.

Poučení provedl (jméno, podpis): datum:

Já, zákonný zástupce žáka/zletilý žák prohlašuji, že jsem byl/a podrobně a srozumitelně informován/a o možnostech a důsledcích vzdělávání svého dítěte/svého vzdělávání podle vzdělávacího programu a o možnostech a důsledcích jeho/svého vzdělávání ve zvolené organizační formě vzdělávání a že jsem textu poučení porozuměl/a. Před podpisem informovaného souhlasu jsem měl/a možnost klást otázky a dostatečně zvážil podané odpovědi.

Rozumím všem sdělením a souhlasím s nimi. Na základě poskytnutých informací souhlasím se zařazením (jméno a příjmení, datum narození žáka) do zvolené formy vzdělávání a se vzděláváním podle výše uvedeného vzdělávacího programu.

Datum a podpis zákonného zástupce/zletilého žáka:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Zákonný zástupce:

Škola:

Žádost o přeřazení žáka do jiného vzdělávacího programu

Žádáme tímto vedení školy o umožnění přeřazení mé dcery/syna
třída do vzdělávacího programu

Odůvodnění:

Jako důvod žádosti přikládáme výsledky šetření speciálního pedagogického centra, které přeřazení doporučuje.

S pozdravem

.....
zákonný zástupce

V dne

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

Rozhodnutí o přeřazení

Základní škola

Č. j.

Datum

ROZHODNUTÍ

Základní škola.....název, sídlo..... zastoupená ředitelem/ředitelkou
.....podle ust. § 165 odst. 2 písm. e), ust. § 49 odst. 2, ust. § 183 odst. 1
zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
(školský zákon) a v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
takto

rozhodla:

Žák/yně, narozený/á, trvale pobytem, zastoupený/á
zákonným zástupcem matkou/otcem, trvale pobytem, se od
školního roku **převádí** do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se
zdravotním postižením.

Odůvodnění

Žák/yně je převeden/a do vzdělávacího programu na základě žádosti podané
zákonným zástupcem matkou/otcem, která/ý jednoznačně vyslovil/a souhlas s tímto
převedením. Žádost byla doložena kladným písemným doporučením pedagogicko-psychologické
poradny ze dne a registrujícího dětského lékaře ze dne

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů po jeho doručení do Základní školy
..... a rozhoduje o něm Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor školství, mládeže
a tělovýchovy. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného
vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí 10. dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené
rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

razítko

ředitel(ka), jméno, podpis

4. PŘESTUP ŽÁKA NA JINOU ŠKOLU

4.6 Zdroje

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – <http://www.msmt.cz/>
- Metodický portál – <http://www.rvp.cz/>
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze – <http://www.vuppraha.cz/>
- Národní institut pro další vzdělávání – <http://www.nidv.cz/>
- Ústav pro informace ve vzdělávání – <http://www.uiv.cz/>
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – <http://www.ceremat.cz/>
- Institut pedagogicko-psychologického poradenství – <http://www.ippp.cz/>
- Národní institut dětí a mládeže – <http://www.nidm.cz/>
- Česká školní inspekce – <http://www.csicr.cz/>
- Školský vzdělávací a informační portál – <http://www.edu.cz/>
- Česká školní inspekce – <http://www.csicr.cz>
- Asociace speciální pedagogů ČR – www.aspcr.cz
- Školský portál Karlovarského kraje – www.kvkskoly.cz
- Ústecký kraj – www.kr-ustecky.cz
- webový portál Společnou cestou ke zkvalitnění řízení škol – www.roznovprojektu.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

